

Interview met Marike Stokker, *urban sketcher*

De in 2007 begonnen internetcommunity Urban Sketchers is inmiddels uitgegroeid tot een wereldwijde organisatie. De missie is simpel: tekenen op locatie om verhalen te vertellen en contact te maken met andere sketchers. Ook in Nederland is een snelgroeiende groep *urban sketchers* actief.

Anton Staartjes

De wereld tonen

In 2007 begon de Amerikaanse journalist en illustrator Gabriel Campanario een online forum. Doelgroep: alle tekenaars die het leuk vonden om in de steden die ze bezochten of waarin ze woonden te tekenen. Vanuit de ramen van hun eigen huis, maar ook zittend op een terras, in een park of staand op de hoek van een straat. Voorwaarde was dat tekenaars altijd op locatie moesten tekenen, nooit van foto's of uit het geheugen.

Het initiatief sloeg aan: een jaar later vroeg Campanario een groep sketchers om in de bog

sief het terras met de mensen en je tafeltje met koffie en taart.'

Ze maakte twee jaar geleden kennis met het fenomeen: 'Ik kwam erachter dat er in verschillende plaatsen in Nederland actieve urban sketching-groepen waren. Iedere urban sketcher heeft een eigen of een met een groep gedeelde pagina op Facebook. Mensen uit zo'n groep spreken met elkaar af, gaan samen tekenen en komen aan het eind van de dag bij elkaar om elkaars schetsen te bekijken. Soms geef je elkaar tips of wissel je informatie over je materiaal

in tekeningen

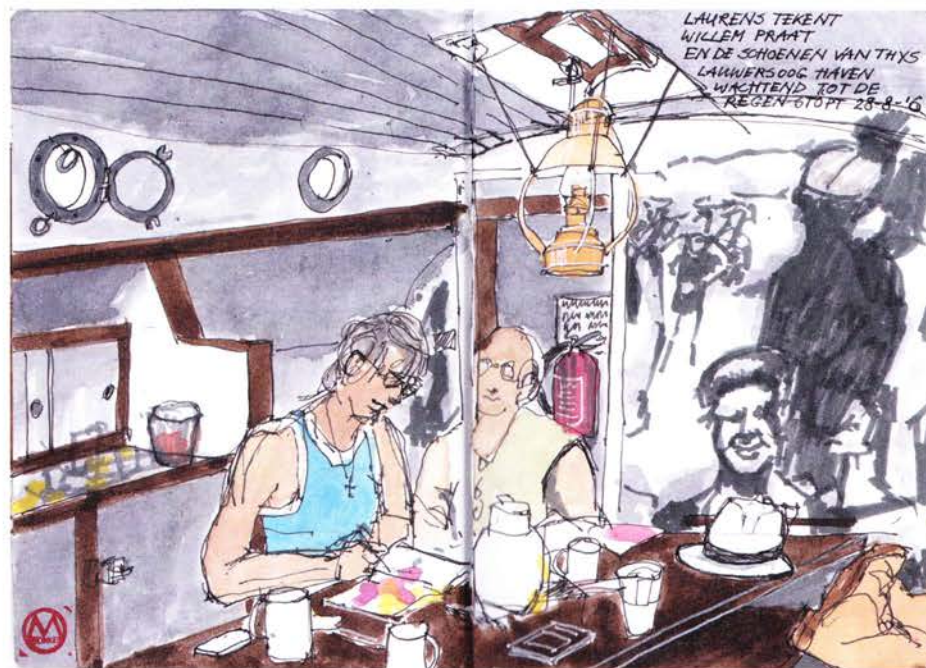
Urban Sketchers hun tekeningen te delen. Dit onder het motto 'Wij tonen de wereld, tekening voor tekening'. Het initiatief kwam in een stroomversnelling. Niet alleen binnen de Verenigde Staten, maar ook in andere landen vond het navolging.

Manifest

Om urban sketching duidelijk te definiëren, kwam er een manifest met regels, waaronder: 'We tekenen op locatie, binnen of buiten, vastleggend wat we zien door directe observatie'; 'We zijn trouw aan de tafereel waarvan we getuige zijn' en 'We delen onze tekeningen online' (zie kader). Inmiddels is er een wereldwijd netwerk van blogs en online groepen, waar urban sketchers hun tekeningen en verhalen met elkaar kunnen delen. Jaarlijks wordt het International Urban Sketchers Symposium georganiseerd, waar honderden urban sketchers uit alle delen van de wereld elkaar ontmoeten. De bijeenkomst, die ieder jaar in een andere stad wordt gehouden, bestaat uit lezingen, activiteiten en workshops gegeven door architecten, illustratoren en beeldend kunstenaars. In 2016 vond het symposium plaats in de Engelse stad Manchester.

Buiten

Ook in Nederland sloeg het initiatief aan. De Utrechtse kunstenaar Marike Stokker maakt deel uit van de snelgroeiende groep Nederlandse urban sketchers. 'Ik deed, jaren voordat ik de benaming hoorde, al aan urban sketching', vertelt ze. 'Ik was bezig met plein-air schilderen: het buiten tekenen en schilderen van de wereld om me heen, zoals ook de urban sketchers doen. Het verschil was dat ik landschappen en lege dorpen weergaf, alsof er niemand woonde en er geen auto's bestonden. Een sketcher tekent een wereld waarin ook mensen, honden en auto's zijn. Dat is het verschil. Je gaat bijvoorbeeld ergens koffie drinken en een taartje eten en dan teken je de omgeving inclu-

2

uit; urban sketchers hebben het onderling vaak over hun materiaal. De mensen die aan urban sketching doen, komen uit allerlei richtingen. Er zijn professionele beeldend kunstenaars bij, maar ook illustratoren, grafisch ontwerpers en opvallend veel architecten. Daarnaast zijn er de mensen die voor hun hobby tekenen en schilderen.'

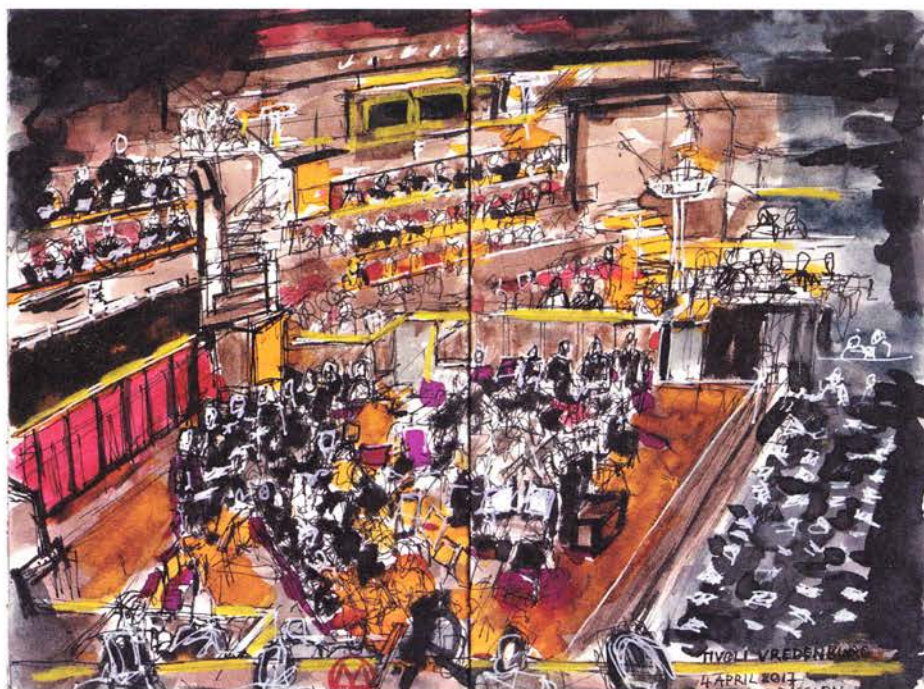
Laagdrempelig

De eerste Nederlandse urban sketching-groep werd een paar jaar geleden in Gouda opgericht. Inmiddels zijn er groepen in Rotterdam, Maastricht, Den Bosch en vele andere plaatsen. Stokker: 'Hier in Utrecht zijn zelfs twee groepen actief. Vreemd genoeg wisten ze lange tijd niet van elkaars bestaan. Alles wat in zo'n groep gebeurt kost niets. Er zijn bijvoorbeeld architecten

1 Field Easel Art Bag, ontworpen door de Amerikaanse Darsie Beck.

2 Marike Stokker, Lauwersoog haven, wachten tot de regen stopt 28-08-2016 (foto: Marike Stokker).

3

die lezingen of workshops geven. Voor leden van een groep is zo'n bijeenkomst gratis, het enige wat het kost is de gezamenlijke kop koffie. Alles is heel laagdrempelig. Zo zijn er ook mensen die meedoen, maar helemaal niet kunnen tekenen. Toch maken ze op hun manier interessante sfeerimpressies. Ik zag bijvoorbeeld een tekening van een vrouw die de winterbanden van haar auto moest laten wisselen. Tijdens het wachten tekende ze het proces van de bandenwissel. Je zag de auto op de brug en de mensen die er aan werkten. De sfeer van de werkplaats was heel goed getroffen.'

Ritselmoment

Als een schets is gemaakt, wordt deze via social media gedeeld. 'Media als Facebook, Instagram of Flickr', zegt Stokker. 'Het is de bedoeling dat je bij plaatsing op een van de media niet alleen datum en locatie aangeeft, maar ook het gebruikte materiaal en de achtergrond van de gebeurtenis of aanleiding. Zo ging ik onlangs hier in Utrecht naar een uitvoering van de *Matthäus Passion* door het Amsterdam Baroque Orchestra. In de brochure, waar de integrale tekst in stond, werd gevraagd om de pagina's voorzichtig om te slaan, omdat het nogal ritselde. Dat klopte ook: telkens als mensen een bladzijde omsloegen, ging er een geritsel door de zaal. Ik vond dat erg leuk en tekende niet alleen de brochures die de

concertbezoekers voor zich hadden, maar vermeldde in de bijgaande tekst ook het ritselmoment.

Zo teken ik niet alleen de dingen die buiten gebeuren, maar ook evenementen die binnen plaatsvinden. Bijvoorbeeld een openbare repetitie voor een uitvoering van de tweede symfonie van Mahler in het Concertgebouw in Amsterdam. Ik had er kaarten voor, maar kwam te laat om nog naar binnen te mogen. Dirigent Daniele Gatti, die de uitvoering dirigeerde, hield steeds korte pauzes waarin hij de orkestleden uitleg gaf of zijn bedoelingen verduidelijkte. Tijdens zo'n pauze mocht ik snel naar een stoel aan de zijkant van de zaal gaan. Daar vandaan kon ik een prima tekening van het gebeuren maken.'

Materiaal

Een onmisbaar attribuut voor urban sketchers is de *Field Easel Art Bag*, ontworpen door de Amerikaanse Darsie Beck. Het is niet groter dan 9 bij 25 bij 28 centimeter: een schilderskist en veldezel ineen. In het tasje, dat van duurzaam en waterdicht materiaal is gemaakt, is plaats voor een schetsboek, een doosje (aquarel)verf en de nodige potloden, pennen en penselen. Vaak is er dan nog genoeg ruimte over voor een flesje water, lunchpakketje of fruit voor onderweg. De tas is als schoudertas te dragen. Voor het tekenen hangt de urban sketcher de tas voor de borst en is er een schuif om het uitklapbare dek van de tas te verstevigen. Zo wordt het een steun voor het schetsboekje en een aquarelpalet. Aan de draagband is met klittenband een houder voor de pennen en penselen te bevestigen. Zo is de tas met wat simpele handgrepen van schilderstas tot veldezel om te bouwen. Een A5-schetsboek past prima in de art bag. Veel urban sketchers gebruiken het opengeslagen (als A4 formaat) voor hun tekenwerk. De Lamy Safari-vulpen is een belangrijk stuk te-

kengereedschap voor urban sketchers. Het is een betrouwbare tekenpen, die in vele soorten, maten en lijndiktes verkrijgbaar is. Een ander handig attribuut is de brushpen. Dit is eigenlijk geen pen, maar een kwastje voorzien van een inkt- of waterreservoir. Hiermee is het mogelijk om met een blijvend nat penseel door te werken. Fabrikanten als Derwent, Pentel en Kuretake brengen dit soort penselen en pennen op de markt. Op de websites van veel urban sketchersgroepen is nog veel meer informatie te vinden over het materiaal, evenals handige tips.

Leven en dood

Niet alleen het sociale en ongecompliceerde, maar ook de humor van deze manier van werken, bracht Marike Stokker ertoe om een hartschotelijke urban sketcher te worden. 'In de jaren zestig ben ik op de Academie Minerva opgeleid tot grafisch ontwerper', vertelt ze over de voorgeschiedenis. 'Daar heb ik aanvankelijk niets mee gedaan. Na diverse andere opleidingen, onder andere aan de Academie voor Beeldende Vorming in Amersfoort, ben ik gaan schilderen. Daarnaast werkte ik de laatste vijftien jaar, nadat ik mij de benodigde digitale programma's had eigengemaakt, als grafisch ontwerper. Bij het schilderen werkte ik thematisch en liet ik me inspireren door onderwerpen die met leven en dood te maken hadden. Ik maakte grote schilderijen, vaak veelluiken, van onderwerpen als *Nine Eleven* en de boeken van Salman Rushdie. Uiteindelijk werd ik naar van de inhoud van mijn eigen werk. Het enige wat ik zag was dood en verderf. Daarom besloot ik in 2010 om terug te gaan naar de aanschouwing. Ik ging buiten landschappen schilderen met water, riet en bomen. Zo werd ik een redelijk succesvol plein-airschilder en weer later een urban sketcher. Ik ben er gelukkig mee.'

Anton Staartjes is freelance publicist en redactielid.

Websites

www.darsiebeckartist.com
www.marikestokker.blogspot.com
www.stokker.nl
www.urbansketchers.org
www.urbansketchers-netherlands.blogspot.com

Manifest Urban Sketchers

1. We tekenen op locatie, binnen of buiten, vastleggend wat we zien door directe observatie.
2. Onze tekeningen vertellen de verhalen van onze omgeving, de plekken waar we leven en de plaatsen die we bezoeken.
3. Onze tekeningen zijn een opname van tijd en plaats.
4. We zijn trouw aan de tafereel en waarvan we getuige zijn.
5. We gebruiken uiteenlopende materialen en koesteren onze individuele stijlen.
6. We ondersteunen elkaar en tekenen samen.
7. We delen onze tekeningen online.
8. Wij tonen de wereld, tekening voor tekening.